

MILJØ-
DIREKTORATET

INSPEKSJONSRAPPORT

NAMMO RAUFOSS AS
Postboks 162
2831 Raufoss

Oslo, 27. november 2019

Deres ref.:
Sigmund Sofienlund

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2019/3827

Saksbehandler:
Annicken Hoel

Inspeksjonsrapport

Inspeksjon ved Nammo Raufoss AS

Kontrollnummer: 2019.024.I.miljodir

Kontaktpersoner ved inspeksjonen:

Fra virksomheten:
Sigmund Sofienlund

Fra Miljødirektoratet:
Annicken Hoel
Rune Aasheim
Siri Anne Haugland Strand

Resultater fra inspeksjonen

Denne rapporten omhandler resultatet fra en inspeksjon ved Nammo Raufoss AS (heretter kalt Nammo) den 1. november 2019. Rapporten er å anse som endelig dersom vi ikke får tilbakemelding om faktiske feil innen to uker etter at rapporten er mottatt.

Miljødirektoratet avdekket to avvik og ga to anmerkninger under inspeksjonen.

Avvik:

- Virksomhetens årlige rapportering av farlig avfall til Miljødirektoratet for 2018 har mangler
- Virksomhetens dokumentasjon på kontroll og vedlikehold av kjøleanlegg med fluorholdige gasser har enkelte mangler

Anmerkninger:

- Støyberegninger fra industrianlegget kan oppdateres
- Rutinen som omfatter kommunikasjonen mellom Nammo og vannrenseanlegget kan forbedres

Avvik og anmerkninger er nærmere beskrevet fra side 4.

Oppfølgingen etter inspeksjonen er nærmere beskrevet på side 3.

Elektronisk dokumentert godkjenning, uten underskrift

27. november 2019	Annicken Hoel		Einar Knutsen
dato	kontrollør	Miljødirektoratet	seksjonsleder

Kopi av rapporten sendes til:

- Fylkesmannen i Innlandet ved miljøvernavdelingen
- Vestre Toten kommune

1. Informasjon om den kontrollerte virksomheten

Ansvarlig enhet

Navn: NAMMO RAUFOSS AS	
Organisasjonsnr.: 974836009	Eies av: 980038300
Bransjenr. (NACE-kode): 25.400 - Produksjon av våpen og ammunisjon	

Kontrollert enhet

Navn: Nammo Raufoss AS	Anleggsnr.: 0529.0011.01
Kommune: Vestre Toten	Fylke: Oppland
Anleggsaktivitet: Annen aktivitet	
Tillatelse gitt: 26. mai 2003	Sist endret: 25. november 2005

2. Bakgrunn for inspeksjonen

Inspeksjonen ble gjennomført for å kontrollere om gjeldende krav fastsatt i eller i medhold av forurensningsloven overholdes. Inspeksjonen er en del av Miljødirektoratets risikobaserte industritilsyn for i år.

Tilsynet ble gjennomført i medhold av forurensningsloven § 48.

Inspeksjonstema

- Styringssystem
- Utslipp til vann
- Avfall
- Støy
- Fluorholdige kjølegasser

Rapporten omhandler avvik og anmerkninger som ble avdekket under inspeksjonen og gir ingen fullstendig tilstandsvurdering av virksomhetens miljøarbeid eller miljøstatus.

Definisjoner

Avvik: Manglende etterlevelse av krav fastsatt i eller i medhold av lov.

Anmerkning: Et forhold som tilsynsetatene mener er nødvendig å påpeke for å ivareta ytre miljø, men som ikke omfattes av definisjonen for avvik.

Andre forhold: Saker som framkom under inspeksjonen og som det kan være nyttig for virksomheten og saksbehandlere å kjenne til. Her kan også inngå kommentarer til tema som ble tatt opp under inspeksjonen, men der det ikke ble gitt avvik eller anmerkninger.

3. Oppfølging etter inspeksjonen

Nammo plikter snarest å rette opp de avvikene som er beskrevet i denne rapporten. For at Miljødirektoratet skal kunne avslutte saken, må Nammo innen 31. januar 2020 sende en skriftlig redegjørelse som viser hvordan avvikene er rettet.

Vi ber også om at virksomheten sender inn en kort redegjørelse for hvordan anmerkningene er vurdert, eventuelt hvordan det vil bli fulgt opp.

Vi ber om at dere stiler svarbrevet eller e-post (post@miljodir.no) til Miljødirektoratet v/Annicken Hoel.

4. Vedtak om gebyr

Vi viser til varsel og informasjon om gebyrplikt som ble gitt til virksomheten den 30. august 2019. Virksomheter skal betale gebyr for kontroll i samsvar med § 39-3 i forurensningsforskriften. Gebyret skal dekke kostnader med forberedelser, gjennomføring og oppfølging av kontrollen. Gebyrsatser for kontroll av virksomheter etter forurensningsloven er fastsatt i forurensningsforskriften §§ 39-7 og 39-8.

På bakgrunn av medgått og forventet ressursbruk vil Nammo bli ilagt et gebyr på kr 19 700,- for inspeksjonen, jf. forurensningsforskriften § 39-7. Dette tilsvarer gebyrsats 3 for tilsyn av inntil en dags varighet. Virksomheten vil få tilsendt en faktura fra Miljødirektoratet for innbetaling til statskassen. Vi viser forøvrig til forurensningsforskriftens kapittel 39 for ytterligere informasjon om innkreving av gebyr til statskassen.

Klageadgang

Vedtaket om gebyr kan påklages, jf. § 28 i forvaltningsloven. Eventuell klage bør være skriftlig begrunnet og sendes til Miljødirektoratet.

En eventuell klage vil ikke få oppsettende virkning, og gebyret som er fastsett ovenfor må betales inn. Dersom Miljødirektoratet tar klagen til følge, vil for mye innbetalt beløp bli refundert.

5. Offentlighet i forvaltningen

Denne rapporten vil være tilgjengelig for offentligheten via Miljødirektoratets postjournal på www.miljodirektoratet.no (jf. offentleglova).

6. Avvik

Vi fant følgende avvik under inspeksjonen:

Avvik 1

Virksomhetens årlige rapportering av farlig avfall til Miljødirektoratet for 2018 har mangler

Avvik fra:

Tillatelse til virksomhet etter forurensningsloven for Nammo Raufoss AS, punkt 12.2 "Målinger av utslipp og rapportering til Miljødirektoratet"

Kommentarer:

Tillatelsen, punkt 12.2 inneholder krav om at Nammo hvert år skal rapportere til Miljødirektoratet blant annet avfallsmengder og mottakere av avfallet fra foregående år.

I egenkontrollrapporten fra Nammo for 2018, punkt 4.4 mangler det rapportering av flere typer egenerert farlig avfall. Videre mangler det angivelse av hvem det er som har mottatt noe av det farlige avfallet.

Manglende rapportering av farlig avfall

Følgende typer og mengder med farlig avfall er deklarerert i databasen Avfallsdeklarerer.no, men er ikke rapportert i egenkontrollrapporten for 2018:

Avfallsnummer	EAL-kode	Mengde/volum	Kommentarer
7011	130110	2700 liter	
7012	130204	1500 liter	
7022	150202	395 kg	
7024	160107	188 kg	
7042	070104	1103 kg	
7042	070604	205 kg	
	160114	204 kg	
7055	160504	318 kg	
7091	060405	84 kg	
	120199	50 kg	
	160507	115 kg	
7093	200133	1 kg	
7121	070208	3 kg	
	080501	141 kg	
7123	080111	81 kg	
7135	070710	551 kg	
	160508	545 kg	
7051	080312	44 kg	
7152	070199	182 kg	I egenrapporten er det angitt 2 tonn på avfallsnummer 7152 og EAL-kode 160305
	140603	422 kg	
	160508	575 kg	
	160799	2486 kg	
7122	160903	51 kg	
	160507	1 kg	Angitt med 1 tonn i egenrapporten
	I egenrapporten er det angitt 2 tonn på avfallsnummer 7122 og EAL-kode 160305 som ikke finnes i Avfallsdeklarerer.no		

Manglende opplysning om hvem som mottar noe av det farlige avfallet

Veolia tar imot avfallet fra Nammo, og Nammo har angitt at det er Veolia som er avfallsmottaker for alle avfallstypene av farlig avfall, herunder avfallstype 7097 og EAL-kode 060313 "Faste salter og saltløsninger som inneholder tungmetaller". Det er imidlertid NOAH Langøya som er mottaksanlegg for avfallstype 7097 og EAL-kode 060313.

Avvik 2

Virksomhetens dokumentasjon på kontroll og vedlikehold av kjøleanlegg med fluorholdige gasser har enkelte mangler

Avvik fra:

- Forskrift om begrensning i bruk av helse- og miljøfarlige kjemikalier og andre produkter (produktforskriften), kapittel 6a Regulering av fluorholdige stoffer, § 6a-1 jf. forordning (EF) nr. 517/2014 om visse fluorholdige klimagasser (f-gass forordningen), artikkel 4 og 6.
- Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (internkontrollforskriften) § 5 annet ledd punkt 7

Kommentarer:

F-gassforordningen stiller krav om at anlegg som inneholder HFK gasser i mengder som tilsvarer GWP (Global Warming Potenzial) for 5 tonn CO₂ eller mer, skal ha vedlikehold/lekkasjetest utført av sertifisert personell i intervaller bestemt av anleggets GWP. For anlegg mellom 5 og 50 GWP tonn CO₂ skal det være årlig kontroll, og anlegg mellom 50 og 500 GWP tonn CO₂ skal ha kontroll hvert 6. måned. Det skal utarbeides en utstyrshistorikk (logg) som skal være tilgjengelig for tilsynspersonell.

Utstyrshistorikken skal inneholde følgende informasjon:

- Operatørens navn, postadresse og telefonnummer
- Informasjon om mengde og type fluorholdig gass i kjøleanlegget. Om dette ikke finnes i produsentens tekniske spesifikasjoner eller på etiketten, skal det bestemmes av sertifisert personell.
- Mengde påfylt fluorholdig gass
- Mengde fluorholdig gass som er avtappet under vedlikehold eller service og før endelig kondemnering
- Identifisert årsak til den avdekkede lekkasjen
- Identifisering av firma/personell som har utført vedlikehold/service
- Dato for og resultat av lekkasjekontrollene
- Dato for og resultat av kontroll av lekkasjedeteksjonssystemer dersom dette er installert
- Eventuell annen relevant informasjon

Nammo har mange kjøleanlegg med GWP over 5 tonn CO₂, og enkelte av dem er også over 50 tonn CO₂. Nammo har avtale med to firmaer om kontroll og vedlikehold av kjøleanleggene - ett firma i industrianlegget og et annet på testsenteret. Begge firmaene har bedriftssertifisering for arbeid med HFK-gasser. I tillegg inspiserer Nammo selv alle anleggene hver 12. uke.

I industrianlegget kunne ikke Nammo vise en utstyrshistorikk for kjøleanleggene som dokumenterer at lekkasjekontroll er utført. Nammo opplyste imidlertid om at det ble gjennomført lekkasjekontroll i den årlige kontrollen av sertifisert personell. Videre kom det fram under inspeksjonen at i industrianlegget ble kjøleanlegg med GWP over 50 tonn CO₂ kun kontrollert én gang i året av sertifisert personell.

I testsenteret kunne Nammo dokumentere at servicereport fra sertifisert personell også omfatter lekkasjekontroll, og at rutinen for anlegg over 50 GWP tonn CO₂ er at de skal kontrolleres hver 6. måned.

Nammo har noen kjøleanlegg fylt med de ozonnedbrytende KFK-gassene R12 og R13 og HKFK-gassene R22 og R23. Virksomheten er oppmerksom på forbudet mot å etterfylle slike anlegg. Virksomheten plikter å gjennomføre tiltak innenfor rimelighetens grenser for å unngå at gass fra ubrukte anlegg lekker ut og må forsikre seg om at anlegget er tomt for gass. Kontroll og tømning må utføres av kvalifisert personell.

7. Anmerkninger

Følgende forhold ble anmerket under inspeksjonen:

Anmerkning 1

Støyberegninger fra industrianlegget kan oppdateres

Kommentarer:

Støyforholdene og støybelastningen til omgivelsene fra ulike industribedrifter ved Raufoss Industripark (RIP) ble beregnet av konsulent i rapport datert 10. november 2015. Det var overskridelser av støygrensene enkelte steder. Siden 2015 har flere av bedriftene, også Nammo, iverksatt tiltak for å redusere støyen, blant annet utskifting til støysvake vifter.

Nammo har ikke gjennomført nye støyberegninger etter de støyreducerende tiltakene i 2015.

Beregning av Nammos bidrag til støy i rapporten av 10. november 2015 ble ikke gjort for nattgrensen i støykravene Nammo har i utslippstillatelsen datert 25. november 2005.

Nammo vil i løpet av 2020 få oppdatert tillatelsen fra Miljødirektoratet, og i den forbindelse kan det være hensiktsmessig å ha oppdatert oversikt over bedriftens bidrag til støy.

Anmerkning 2

Rutinen som omfatter kommunikasjonen mellom Nammo og vannrenseanlegget kan forbedres

Kommentarer:

Overflatebehandling av produksjonsprodukter skjer i ulike prosessbad. Prosessbadene kan blant annet inneholde sterke syrer eller sterk lut. Ved tømning av prosessbad, sendes vannet i hovedsak batchvis i rør til renseanlegget. Vann fra prosessbadene kan potensielt ødelegge for renseanlegget. Renseanlegget tar imot forurenset vann fra hele Raufoss Industripark (RIP) og drives av Veolia. Renseanlegget i RIP har egen tillatelse etter forurensningsloven.

Nammo har utarbeidet en skriftlig rutine som sier at renseanlegget skal varsles når prosessbad tømmes og sendes til renseanlegget, og under tilsynet ble det opplyst at det er vanlig at Nammo ringer til renseanlegget før de sender vann fra prosessbadene.

Den skriftlige rutinen er imidlertid generell, og sier ikke noe om hvordan varslingen skal foregå. Siden renseanlegget er sårbart med hensyn til hva som sendes dit og når, kan rutinen fra Nammo være tydeligere på hvordan kommunikasjonen mellom Nammo og renseanlegget skal være for å sikre at forurenset vann fra Nammo ikke skader renseanlegget.

8. Andre forhold

Skytefeltet Fjellhaug II ble avvirket 1. juli 2009. Miljødirektoratet (tidligere Klima- og forurensningsdirektoratet) ga i brev datert 14. mai 2010 pålegg undersøkelse av sedimenter. Nammo sendte inn rapport fra undersøkelsen i juni 2010, "Miljøteknisk undersøkelse. Tidligere Fjellhaug standplass 3, bnr. 19 Østre Toten kommune".

I brev datert 20. september 2012 skrev Miljødirektoratet at basert på informasjonen i de miljøtekniske undersøkelsene var det ikke hensiktsmessig å kreve ytterligere opprydningstiltak. Og at opplysninger om det forurensede området på Fjellhaug standplass ble registrert i vår database Grunnforurensning.

9. Dokumentunderlag

Lovgrunnlaget for inspeksjonen var:

- Lov om vern mot forurensninger og om avfall (forurensningsloven) med underliggende forskrifter
- Lov om kontroll med produkter og forbrukertjenester (produktkontrollloven) med underliggende forskrifter
- Forskrift om begrensning av forurensning (forurensningsforskriften)
- Forskrift om gjenvinning og behandling av avfall (avfallsforskriften)
- Forskrift om begrensning i bruk av helse- og miljøfarlige kjemikalier og andre produkter (produktforskriften)
- Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (internkontrollforskriften)
- Tillatelse til virksomhet etter forurensningsloven fra Miljødirektoratet

Fremlagt dokumentasjon som ble benyttet for å verifisere faktiske forhold:

- Oversikt over kjøleanlegg i industriområdet og i testsenteret
- Servicerapport for kjøleanlegg i industriområdet og i testsenteret
- Intern rutine om forsendelse av prosessbad og skyllevann til rensanlegget
- Rapport datert 10. november 2015 " Raufoss industripark - støyberegninger"